

Giv marv
og stamceller

Red et liv!

Knoglemarv eller stamceller?

Tidligere kunne man kun få stamceller fra knoglemarven – og derfor brugte man ordet knoglemarvstransplantation. Men nu er det vha. medicin muligt at trække stamcellerne ud i blodet, hvorfra man så kan tappe dem. Det vil altså sige uden at have været inde i knoglemarven.

Mange steder bruger man derfor begrebet stamcelletransplantation i stedet for knoglemarvstransplantation og dermed stamcelledonor i stedet for knoglemarvsdonor.

Hvad er en stamcelledonor?

En frivillig, rask person, som anonymt donerer knoglemarv eller stamceller til en patient, der skal stamcelletransplanteres. For at være egnet som donor, kræver det at donor og patient har samme vævstype, samt at donor er sund og rask.

Hvem bliver stamcelletransplanteret?

Børn og voksne med en dødelig sygdom i knoglemarven. Den største gruppe er patienter med blodkræft, heraf mange børn. Transplantationen af knoglemarv eller stamceller fra en rask donor til en patient medfører, at mange patienter, der ellers ville dø, bliver reddet.

“ *Jeg vil altid huske den anspændte ventetid før Bjarkes donor blev fundet og den enorme taknemmelighed, da det skete, det vil jeg aldrig tage for givet* ”

Hvad er knoglemarv og stamceller?

Selve knoglemarven består af stamceller i en væske, som findes i hulrummet i mange af vores knogler.

I knoglemarven dannes alle blodets celler ud fra stamceller, der deler sig og modnes til alle de forskellige typer af celler, der er i blodet. Cellerne i vores blod har en begrænset levetid, og det er derfor livsvigtigt, at stamcellerne i vores knoglemarv kan danne nye celler gennem hele livet. I knoglemarven produceres 170 millioner røde blodlegemer, 10 millioner hvide blodlegemer og 500 millioner blodplader hvert minut.

Knoglemarv er ikke det samme som rygmarv

En knoglemarvsdonation foregår lige under hoftekammen (i ballen, hvor man har den store sædemuskel), og man stikker hverken i rygmarven eller rygsøjlen.

Hvordan foregår en knoglemarv- eller stamcelledonation?

Knoglemarvsdonation foregår i fuld narkose, hvor man suger knoglemarven ud lige under hoftekammen.

En stamcelledonation foregår via blodet (som en specialtapning), hvor man ved hjælp af et specielt apparat, kan sortere stamcellerne fra blodet og opsamle dem særskilt. Dette kræver, at man tager medicin, som stimulerer stamcellerne, 4 dage før donationen.

“ Men det er da også dejligt, at man kan hjælpe andre.
Jeg har noget i min krop, en anden kan bruge, og jeg kan selv gendanne det **”**

Gør det ondt?

Du vil intet mærke under selve donationen. Du kan få lidt ubehag før donationen, hvis du donerer stamceller via blodet, eller efter donationen, hvis du donerer knoglemarv fra hoftekammen. Dette ubehag kan afhjælpes med almindelige hovedpinepiller.

Kan man undvære knoglemarv eller stamceller?

Ja, raske mennesker danner hele tiden ny knoglemarv og stamceller, og man kan derfor sagtens undvære noget knoglemarv. Efter et par uger har man gendannet det, man har mistet ved donationen.

Er der behov for flere stamcelledonorer?

Ja. Der er stadig nogle patienter, hvor vi aldrig finder en egnet donor. Jo flere tilmeldte stamcelledonorer, jo større er chancen for, at vi kan finde en egnet donor. Der er hele tiden donorer, der udmeldes pga. alder og sygdom. Da det er svært at finde en egnet donor, foregår der et stort internationalt samarbejde, således at mange danske donorer, donerer stamceller til udenlandske patienter, og danske patienter får stamceller fra udenlandske donorer.

Hvilke krav skal man opfylde som stamcelledonor?

Man skal være rask, mellem 18 og 60 år, og bloddonor på tilmeldingstidspunktet.

Hvad betyder det at blive registreret som stamcelledonor?

Det betyder, at du bliver vævstypebestemt (HLA typebestemt) ved hjælp af en blodprøve, og opført i Det Danske Knoglemarvsdonorregister ved Klinisk Immunologisk Afdeling, Aarhus Universitetshospital i Skejby. Hvis du matcher en patient, vil du blive kontaktet af os. Din vævstype, blodtype, alder og køn vil blive sendt til de internationale registre, vi samarbejder med. Det er således totalt anonyme data, som videregives. Din identitet vil aldrig blive videregivet uden dit skriftlige samtykke.

Løber jeg en risiko ?

Forud for en knoglemarv- eller stamcelledonation får du foretaget en helbredsundersøgelse for netop at sikre, at du ikke løber en risiko.

Hvad nu hvis der sker mig noget ?

Så er du sikret erstatning efter samme regler, som når du giver blod. Knoglemarv/stamcelledonorer er omfattet af Patientforsikringsloven og af Bloddonorernes Sikringsfond.

Kan jeg fortryde ?

JA, til enhver tid. Din underskrift er tilsagn om, at du må blive kontaktet, hvis din vævstype passer til patientens. Du kan til enhver tid blive slettet af registret.

“ Jeg er på en måde stolt af, at jeg har kunnet hjælpe, og bliver der mulighed igen, så vil jeg ikke på noget tidspunkt være i tvivl om hvad jeg skulle **”**

Hvor mange transplantationer foretages der i Danmark?

I Danmark transplanteres ca. 100 patienter om året, og ca. 2/3 foretages med ubeslægtede donorer fra både Danmark og udlandet. Fra det Danske Knoglemarvsdonorregister donerer mellem 10-15 donorer årligt knoglemarv eller stamceller til både danske og udenlandske patienter.

Hvad er behovet?

Det er meget svært at svare på hvor mange transplantationer med ubeslægtede donorer, der er behov for, men tallet har i de senere år været stigende på grund af bedre behandlingsmuligheder.

Hvor tilmelder jeg mig ?

Udfyld bagsiden af denne pjece og aflever den i din blodbank.

VIL DU VIDE MERE?

www.stamcelledonor.auh.dk

Tilmelding til Det danske Knoglemarvsdonorregister

JA, jeg vil gerne tilmeldes Det Danske Knoglemarvsdonorregister.

Jeg er klar over at underskriften ikke er bindende, og at jeg når som helst kan fortryde:

CPR: _____

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr. og by: _____

Tlf/Mobiltlf: _____

e-mail adresse: _____

Tilknyttet blodbank: _____

UNDERSKRIFT:

Med min underskrift giver jeg tilladelse til at:

Anonyme data (vævstype, blodtype, køn og alder) udveksles mellem internationale knoglemarvsdonorregistre i EU og udenfor EU

“ Den flotte buket og gode vin på min trappe
nogle dage efter var en stor overraskelse,
jeg syntes jo ikke jeg havde gjort noget særligt,
havde bare et ønske om at hjælpe ”